

SWIFT Business Forum Romania – ediția a X-a
24 octombrie 2019, Hilton Athenee Palace București
Sergiu Oprescu, Președinte al Consiliului Director al Asociației Române a Băncilor

Distinși invitați,
Doamnelor și domnilor,

Îmi face o deosebită plăcere să vă adresez un mesaj cu acest prilej aniversar. Doresc să îi felicit pe toți cei care au fost implicați de-a lungul timpului în organizarea SWIFT Business Forum, ajuns astăzi la cea de a X-a ediție. Mulțumită tenacității și dedicării lor, evenimentele SWIFT Business Forum au marcat an de an un punct de referință în calendarul dezbaterilor de marcă ale industriei financiare asociate dezvoltării sistemelor moderne de plăți.

Cunoaștem cu toții că traversăm o perioadă de transformări și de provocări la nivel european și național. Ne aflăm la doar câteva zile distanță de 31 octombrie, dată care marca cel de al treilea termen pentru finalizarea procesului de Brexit. Se prefigurează însă scenariul încheierii unui acord privind Brexit-ul. Însă modul de finalizare a Brexit-ului reprezintă și în prezent o sursă de incertitudine și de lipsă de predictibilitate, la mai bine de 3 ani distanță de la votul cetățenilor britanici în referendumul privind apartenența țării lor la Uniunea Europeană.

În absența unui acord clar asumat de ambele părți, rămâne posibilitatea unui Brexit dur. O astfel de evoluție ar implica ca de la statutul de țară membră, Marea Britanie ar trece la statutul de țară terță, fără a exista un regim clar al comerțului cu bunuri și servicii, inclusiv în domeniul financiar bancar.

În ce privește impactul potențial asupra industriei bancare, Federația Bancară Europeană, instituție la care Asociația Română a Băncilor este membră, a identificat trei arii critice eventuale în cazul unui Brexit fără acord. Aici se înscriu gestionarea datelor cu problemele potențiale de stocare și procesare, cooperarea în domeniul combaterii spălării banilor și continuitatea contractelor pentru Contrapartea centrală a Marii Britanii.

Băncile europene au implementat planuri de contingență, dar în anumite aspecte este nevoie și de soluții de politici publice care să asigure un cadru predictibil.

În pofida provocărilor, la nivel național, avem grijă să înțelegem problematica de întreg european a economiilor și a sistemului bancar european. Facem și noi pași în dezvoltarea și consolidarea pieței bancare din România. Mă refer aici la problemele noastre de dimensiune, de complexitate scăzută, de acces la piețele de capital. Așa cum Europa este puternică prin multiculturalitatea sa și noi trebuie să avem grijă de întregul sistem bancar prin aplecarea pe particularitățile sale pentru că încrederea este una singură și se manifestă la fel în toată Uniunea bancară.

O analiză a priorităților industriei bancare din România arată că acestea se suprapun, într-o măsură semnificativă, pe problematicile europene: creditare, digitalizare, educație, cultură și conduită bancară.

Subliniez oportunitățile pe care le avem ca stat european și paradoxul este că în general oportunitățile vin din zona în care astăzi am putea spune că avem un handicap. Reiteriez aici doar trei domenii: incluziunea financiară, agenda digitală (penultimul loc în Europa pe baza indicelui DESI) și educația financiară unde iar avem ultimul loc în Europa 28 și unde cu un efort

cât de mic am putea avea o tracțiune deosebită în creșterea sustenabilă a intermedierei financiare.

Astfel, România se plasează pe ultimul loc în Uniunea Europeană din punct de vedere al gradului de intermediere financiară (26,6%) și al incluziunii financiare (doar 58% dintre adulții din România au un cont bancar). Ponderea populației nebancaizate la nivel național este de 42% din total în comparație cu 5% media UE. Procentul de 58% este comparabil cu al unor state africane: Zimbabwe – 55%, Uganda – 59%, Botswana – 51%. Un alt factor care influențează negativ incluziunea financiară, aparte de gradul redus al educației financiare, este nivelul de excluziune socială. Din păcate, 1 din 3 români continuă să fie expus riscului de sărăcie.

Și aici introduc ca paranteză faptul că persoanele vulnerabile beneficiază de facilități / gratuități în utilizarea conturilor de plăți.

Această vulnerabilitate ar putea fi adresată inclusiv prin digitalizare.

Artificial intelligence, blockchain și alte tehnologii noi ar putea fi atât de revoluționare precum a fost apariția internetului.

Cunoaștem cu toții că implementarea pe scară largă a soluțiilor digitale conduce la creșterea satisfacției și loialității consumatorilor, la extinderea bazei de clienți și la reducerea costurilor pentru consumatori.

Devenim tot mai digitali, iar acest lucru este o provocare, dar și o oportunitate. Evoluția rapidă a tehnologiei transformă în mod structural și industria serviciilor financiar-bancare. Comportamentul consumatorilor este în continuă schimbare, modelele de business tradiționale sunt regândite, iar furnizorii de servicii financiar bancare își orientează tot mai mult atenția spre cerințele clienților.

În ultimii ani, autoritățile europene au emis un număr important de reglementări, având ca obiectiv crearea unei piețe integrate a serviciilor financiar bancare la nivel european. Industria bancară europeană, reprezentată de Federația Bancară Europeană și cea națională reprezentată de noi, Asociația Română a Băncilor, susțin planurile Comisiei Europene privind crearea pieței unice digitale.

Dar funcționalitatea pieței depinde de asigurarea unui nivel ridicat de protecție a consumatorilor, de consolidarea încrederii între companii, bănci, instituții și guverne. Aș include aici și necesitatea adoptării unui cadru de reglementare adecvat care să asigure un grad ridicat de protecție împotriva atacurilor cibernetice.

În acest context, suntem preocupați de accelerarea adoptării tehnologiilor digitale în serviciile financiar bancare. Pentru a face acest lucru realizabil, consider că este necesară o modernizare reală a cadrului legislativ și de reglementare care să răspundă realității curente, în acord cu legislația și practica europeană.

Dacă analizăm zona de producție, adică activitatea de creditare, vedem că este nevoie de voință și guvernanta pentru a transforma economia României într-o economie antreprenorială, competitivă. Și aici avem o zonă de oportunități dar și de provocări exogene dar și endogene.

După cum cunoașteți, Uniunea Europeană și România sunt mult mai dependente de finanțarea bancară prin credit, în proporție de 75-80%, în comparație cu SUA, unde această proporție revine finanțării prin piața de capital.

Implementarea acordului Basel IV ridică spectrul unei anumite presiuni asupra industriei bancare europene și naționale.

Noile reforme din acordul Basel IV, prevăd, alături de alte elemente, modificări importante ale cerințelor de capital ale băncilor, cu un impact potențial important asupra activității de creditare bancare, a profitabilității, precum și asupra creșterii economice în rândul statelor din Uniune.

Intrarea în vigoare a Basel IV este planificată etapizat, în orizontul de timp 2022 – 2027. Conform raportului Autorității Bancare Europene privind impactul acordului Basel revizuit, se estimează la nivelul sistemului bancar european o scădere a ponderii CET1 (fonduri proprii la nivel 1 de bază) cu 0,6%. Studiile efectuate la nivelul piețelor bancare de către companiile Big4 indică o scădere cu până la 3% – 4% a ratelor solvabilității, prin aplicarea integrală a prevederilor pachetului Basel IV.

Pentru sistemul bancar românesc, este de așteptat ca băncile care au o abordare bazată pe modele interne de rating vor suferi un impact mai sever decât cele care utilizează metoda standardizată pentru evaluarea riscului de credit.

Cu toate acestea, pe piața românească impactul poate proveni în principal din noul criteriu Loan To Value implicat în calculul activelor ponderate la risc prin trecerea de la abordarea standardizată la abordarea avansată de evaluare pentru riscul operațional. De asemenea, impactul este cauzat și de modificarea ponderii de risc pentru expunerile supuse riscului de credit. Amploarea impactului depinde de modul în care instituțiile financiare se vor adapta la aceste modificări pentru a se pregăti pentru termenul de implementare.

Pentru industria bancară din România, provocărilor europene li se adaugă și cele locale. Vocea a treia a economiei României, constituită de această dată de zeci de economiști și de cadre didactice universitare, sublinia la începutul acestui an că fără un sistem financiar-bancar dezvoltat și eficient nu putem vorbi de o dezvoltare economică durabilă și sustenabilă. "Nu putem vorbi de rezistență în fața recesiunii sau a crizelor. Nu vorbim de creștere economică inteligentă și nici incluzivă. Orice măsură care aduce atingere gravă acestui sistem pune în mare pericol stabilitatea macroeconomică a unei națiuni și viitorul acesteia pe perioade lungi de timp". Aceștia se raportau astfel la efectele previzibile ale Ordonanței de Urgență 114/2018, respectiv ale taxei pe activele bancare pe care ea o instituia.

Prevederile inițiale au fost amendate, dar povara financiară instituită asupra sistemului bancar este în continuare una semnificativă. România a impus una dintre cele mai ridicate taxe pe activele financiare din Uniunea Europeană de 0,4% pentru băncile cu o cotă de piață în funcție de active de peste 1%. Și asta în condițiile în care rentabilitatea activelor în ultimul deceniu a fost de doar 0,51%.

Taxarea activelor sistemului bancar a fost însă doar cea mai vizibilă și, din punct de vedere al impactului potențial asupra stabilității sistemului bancar, cel mai important demers de reglementare cu impact negativ din ultimii ani. Însă peste 50 de inițiative legislative au urmărit în doar patru ani de zile afectarea aproape a fiecărei componente din cadrul activității bancare.

În pofida acestor bariere artificiale puse în dezvoltarea sistemului bancar din România, sistemul bancar este unul solid și am continuat să ne aducem aportul la susținerea avansului economiei și bunăstării financiare a românilor.

Sistemul bancar românesc are unii dintre cei mai ridicați indicatori de capitalizare (19,60%) și lichiditate imediată (37%) în rândul statelor europene.

Activele sistemului bancar românesc au crescut cu 80% de la momentul accederii României la Uniunea Europeană.

Este nevoie în continuare de reforme. Însă, dacă exercităm presiune suplimentară pe anumite puncte, în cazul nostru țări din UE, obținem așa zisul "efect al saltelei cu apă". Așa se explică și reducerea intermedierei financiare, spre exemplu în România, cu o treime față de nivelul de dinainte de criză.

Sistemul bancar din România ar trebui să poată să-și îndeplinească mandatul de intermediere financiară, adică să aloce capitalul în condiții de risc scăzut între cei care economisesc și cei care au nevoie de capital pentru a se dezvolta, a câștiga noi piețe sau a-și crește nivelul de trai și educație prin consum sau investiții personale. Dezideratul este creșterea gradului de intermediere financiară de la 26,6% spre nivelul mediu înregistrat în Uniunea Europeană de 83%.

Educația financiară este o prioritate convergentă pentru noi toți.

Albert Einstein spunea că cei care au privilegiul să știe, au datoria să acționeze.

Noi trebuie să transformăm Educația financiară într-una dintre prioritățile autorităților europene. Lipsa educației financiare a populației reprezintă un obstacol în calea creșterii creditării, dar și a dezvoltării economiei. O soluție pentru o mai bună integrare financiară este, așa cum am subliniat și în alte ocazii, monitorizarea și sprijinirea unui program european de creștere a nivelului de educație financiară. Astfel, piatra de temelie a acestei armonizări ar trebui să fie introducerea în curricula școlară obligatorie a educației financiare pentru toți cetățenii Uniunii Europene. Uniformizarea nivelului de cultură financiară (Financial literacy) este un must pentru a crea un level Playing Field/o bază echilibrată minimală de la care să pornim în urmărirea integrării financiare europene.

În concluzie, implementarea unor standarde unice la nivelul UE poate juca un rol central în armonizarea reglementării și reducerea efectelor negative determinate de fragmentarea pieței.

Vă mulțumesc pentru atenție și vă doresc succes la lucrările Forumului !